

1) הנהגות, צדקה, וכו'

כד-כה) כל המקום אשר תירון כף רגלכם בו לכם יהיה מן המדבר וגו', על דעת רבותינו... הנה הם שתי הבטוחות, שכל מקום אשר ירצו לכבוש בארץ שבער וארץ אשור וזולתם, יהיה שלהם והמצות כולן נוהגות בהם, כי הכל ארץ ישראל, ומן המדבר חלפתו ועד הים האחרון יהיה גבולכם, שאחם חייבים לכבוש ולאכר משם העמים כמו שאמר כאן וירשעם גוים גדולים ועצומים מכם (פסוק כג), ולעקור ע"ז ומשמשיה כמו שהזכיר למעלה, והבטיח כי לא יתוצב איש בפניכם בין בארץ המדבר בין בכל מקום אשר תירון כף רגלכם בו, ומכאן יצא לרבותינו המחלוקה בסוריא שקורין אותה כיבוש יחיד, והטעם כי דוד כבש אותה ברצונו ונפשו שלא שאל באזורים ותגמים ולא נמלך בטורדו, כי היה חייב להוריש כל שבעת הגוים בתחילה ואחרי כן אם ירצה ילך אל ארץ אחרת כאשר הבטיח ה' בכאן, ומפני שלא נעשה הכיבוש ההוא במצות התורה אמרו מקצתם: לא שמיה כיבוש ודינו במצות כדון חוצה לארץ, וכן היא שנויה בספרי, ומקצתם יאמרו בתלמוד: ושמיה כיבוש, כי אף על פי שלא נעשה כבוד כיון שהלך שם וכבשה נתקיים בו לכם יהיה, וארץ ישראל היא.

14)

משנה מסכת תענית פרק א

משנה ג בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים רבן גמליאל אומר בשבעה בו חמשה עשר יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת:

הוספת יום טוב

כדי שיעזר ארץ ישראל לנהר פרת. שלפניו מסתכן קלם כהנאים במרחשון... 15) וכן הוא ודומה לכל שנה ושנה כשהם כן וכו'. משום לירושלם לכל שנה כדומה כפי' מלין. כחשך למדת מן התורה במדע קד. כמפורש שם בס' פ"ט. והכין כד לשמח אחר חלקם. שמש לוי עין הם ג"כ שגור כל א' מהנלקים כמים עשר שהתורה היא הלכה שגור. וכן כילד סס ר"י ושטרם במצב כי משה נכבד בדרום הכרמה והכנס כלפניה. והכרמה סתומה היא הפיר ירושלים. ומצאה לחד חלקם בדרום על הכרמה כשם הפיר ההו כנס שמה חלקם שכל אחד רחבכ ע"ס מלין. לא והצב ה' פמטס פ"ה. טולס ח"ר שג ק"ל פירסאום. ובמטה ג' פרק ט' לפמטס חכנס דהאך יום י"ד פירסאום. הדי לך שכן ירושלים מדרום עד קצה לפון של ארץ ישראל הוא עיר פנים חשך כ"ך פ"י כרנסס. כדאיחא פרק שולל במסכת כנה דף לטמן פ"י. ואל חמשה על הכרמה שגור חלו הכ"י יום. שדי חשך כ"ך פ"י כרנסס. כדאיחא פרק שולל במסכת כנה דף ק"ל פ"י. וגם פ"י שטרם פיר. כ"ס כטור סימן ע"ה והואל והשך להסם ק שמה חמסם כ"י יום סין שולל שכן הכרמה מעטות):

17)

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ב הלכה טז משבעה ימים במרחשון שואלין את הגשמים בברכת שנים כל זמן שמזכיר הגשם, במה דברים אמורים בארץ ישראל אבל בשנער ובסוריא ובמצרים ובמקומות הסמוכות לאלו והדומין להן שואלין את הגשמים ביום ששים אחר תקופת תשרי.

18)

שולחן ערוך אורח חיים סימן קיז ובארץ ישראל מתחילין לשאול מליל ז' במרחשון.

20)

רמב"ם הלכות קדוש החדש פרק יא הלכה ז'

רמב"ם הלכות קדוש החדש פרק יא הלכה טז

זל אלו הדברים בשהיו המדינות שבמערב ושבתה מכוונות, כגון שהיו טטות לצפון העולם משלשים מעלות עד חמש ושלישים מעלות, אבל אם היו טטות לצפון יתר מזה או פחות משפטים אחרים יש להן שהר איק מכוונות כנגד ארץ ישראל.

19)

זלפי שהראייה לא תהיה אלא בארץ ישראל כמו שביארנו, עשינו כל דרכי חשבון זה בנ"ים על עיר ירושלים ולשאר המקומות הסובבין אותה בכמו ששה או שבעה ימים ראין את הירח תמיד ובאים ומעידים בבית דין, ומקום זה הוא נוטה מתחת הקו השווה המסבב באמצע העולם כנגד רוח צפונית בכמו שתיים ושלישים מעלות עד חמש ושלישים ועד תשע ועשרים, וכן הוא נוטה מאמצע הישוב כנגד רוח מערב בכמו ארבע ועשרים מעלות עד שבע ועשרים ועד אחת ועשרים.

3)

ולמרח ישוב עד לטובא מדרבה למן הנהר פרת כי מקנינים רבו בארץ גלעד:

4)

ולמרח ישוב. פיר למרח ארץ הגלעד כי כל ארעס היתה מרח לארץ ישראל כמו שאמר עני הירדן מרחם חגל למרח ארץ הגלעד האפסשו ויסבו עד לכל מדנה. למן הנהר פרת. כלומר עד נהר פרת ומן הגדה והנה הוא גבול כי נהר פרת הוא גבול ארץ ישראל למרח כמו שאמר מן הגדה ונהר פרת עד הים האחרון יהיה גבולכם כי מקניניהם רבו. כלומר כי לך היו לריכס להחפסט נחלק מן מקניהם רבו:

5)

מזרות דוד שם: ולמרח ישוב - כלפי המרח יסבו עד המקום שכלים נה למרח למן הנהר פרת והוא אף כי נהר פרת הוא גבול ארץ למרח ומרחקו להלכה כי נהרנו מקניהם מלשנת נחלק הגלעד כי היה לר להם המקום:

6)

ספרי בברייתא אה

פ"ת - ר' יוחנן ור' יוחנן ב"ר אבהו

7)

ימב ויודישב"א, בפירושיהם למסכת גיטין (דף ז' ע"ב), כותבים בשם "החכם הגדול, ר' משה בר' חסדאי- הצרפתי - מפנוניא", האומר: "כי 'הנהר' שבמשנה הוא הנהר הגדול ונהר פרת שהוא במזרח של ארץ-ישראל... והנהר הוא נהר מזרח, ואמאנום לצפונה של ארץ-ישראל" (עין דען ח"א ע)

8)

אין זמאן דאשאר ק, וכו'. גיחון קרוב מא"י, כי כן כתוב והורדתם אותו אל גיחון (מ"א א לג), והוא בא מפאת מזרחית דרומית, גם פרת כ"ג, והוא אחרית גבול הארץ מפאת מזרח.

ר' אברהם פארצול וכו'... 9) וכו'... 10) וכו'...

והנהר הוא נהר פרת גבולה הצפוני

11)

רבי אברהם בן הרמב"ם בפירושו לשמות (כ"ג, ל"א): "וישתי את-נגלך... מים-סוף... - ברוח מזרחית של ארץ-ישראל. והים הגדול הוא ים פלשתים - במערבה, והמדבר - בדרומה... ופרת - הוא... שביאר ב'משנה תורה' (דברים י"א כ"ד): 'מן הנהר נהר פרת' - בצפונה. והגבול להם [הקב"ה] ארבע הדורות".

13)

ועתה נבאך עשאלה הוא מלשון מוח לא"י להלך מ"י ויורד חלל לכמייא"י, ויורד לך דרום עד כנעני נגבול א"י באשני, דסייע נבול אשני מוצרי לא"י, ומכאן ויורד כלה כדכ"א לך מן מוצר דרום ועל כן נספך הנקרא סייע פארזיקוס, ומכאן נבול הדרומי הוא המדבר חלל ים סוף וכדכ"א כולו עד הפנה שהוא נבול כלפני כלל.

12)

אברתא... וכו'...

13)

מלבי"ם א' ה' בסוף ד' כ"י הוא ר' דהובל-עבר הנהר מתפסת ועד-ענה וכל-מלכו עבר הנהר ושלוש היה לו מכל-עבריו מסביב: וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו מן ועד-באר שבע כל ימי שלמה:

זרוע הפרת המתרחבת סמוך לשפך הנהר בנופרץ הפרסי

שאלת גשמים

הרי"ף במסכת תענית

במדיון שאין את הגשמים... ר' שמעון בן למליא אמר בשבעה...

חייושי הרי"ב"א מסכת תענית דף י עמוד א

דוקא בזמן שבית המקדש קיים דאיכא עולי רגלים... אבל לאחר החורבן דליכא עולי רגלים...

ע"ת ב"ר אליעזר חלק י סימן א

הביסופים העוים והתשוקה הקדושה והנראה של המוני... בית ישראל למאות אלפי רבי רבבותיהם פ"י לנהור בלי הרף...

אחינו אנשי גאולתינו יושבי הארץ כאנשי סין וזאת דמשק... צוה מצרים אוליכסנדריה לעלות לירושלים בתגים...

על השוקות - ההשקפה, לחטוף מדי פעם מבט על שטח... ההר המקודש, אנהיר לעינינו דברים עילאיים שכותב בזה...

ההר המקודש, אנהיר לעינינו דברים עילאיים שכותב בזה... הכל יקר כפי לך (י"ג י"ז) ח"ל: ע"כ נאמר לאברהם שא...

ההר המקודש, אנהיר לעינינו דברים עילאיים שכותב בזה... המזבח ועדק עלי את יצחק, כמבואר ברמב"ם פ"ב מה בית...

פירוש מה ושלבענו פסוקיה

הגשמים והשמים... ושלבענו פסוקיה... ושלבענו פסוקיה...

הלמוד בבלי מסכת תענית דף י עמוד א

תנו רבנן: ארץ ישראל נבראת תחילה וכל העולם כולו... נברא לבסוף, שנאמר ומשלי ח"ו עד לא עשה ארץ וחצות...

בבלי מסכת בבא מציעא דף כח עמוד א

משנה: ויהי עתה חייב להכריז? עד כדי שידע בו... שכנו, ויהי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שלש...

אימתו הוא שיששים יום לתקופה?

בגמרתנו מבואר, כי בני בבל וסביבותיה מתחילים לשאול על הגשמים... לברכיה, שיששים יום אחר ח"תקופה."

ואיכא למדק הוא סימ פסק... הקי"ה הרי"ב ג' חסדית

חקנו מה השאלה לפי מנהג סלקוט ב"ל לא לפי... מנהג צפון, כי רק בצרף ישראל היה כל פסיים לא...

כדמצינו בפסרי דכריס פיסקא מ"ס ארץ אפר כ' אלוין... דורס אחס וכי ליהס נלנדס באס דורס והלא כל...

הוא כתיב +נחמיה ז' וישבו הכהנים הוליים וגו'... בעירם ובין דהכי הוא - אפכא מסתברא: מקדש...

תוספת מסכת בבא מציעא דף כח עמוד א

לא בעינן כולי האי - ומגי בתלוא יומי וא"ת ד' ימים... ומחצה צריך דהיינו חצי של ט"ו יום וי"ל דכי לא...

פני ירושע מסכת בבא מציעא דף כח עמוד א

במסכת בי"ה תמישה עשר יום. וא"ת והלא ארץ ישראל הוא... ארבע מאות פרסה כי נשאר מצד אחד ל"ט ימים עכ"ל ולא...

אימתו הוא שיששים יום לתקופה?

בגמרתנו מבואר, כי בני בבל וסביבותיה מתחילים לשאול על הגשמים... לברכיה, שיששים יום אחר ח"תקופה."

